

**Міністерство освіти і науки України  
Вінницький національний технічний університет**

***Сутність та перспективи  
впровадження  
електронної демократії в Україні***

**Матеріали  
Міжнародної науково-практичної конференції  
(м. Вінниця, 15 листопада 2016 р.)**

**Вінниця  
ВНТУ  
2017**

# КОНЦЕПТУАЛЬНІ ОСНОВИ ЕЛЕКТРОННОЇ ДЕМОКРАТІЇ

Вінницький національний технічний університет

## **Анотація**

*У тезах обумовлюється важлива роль електронної демократії у підвищенні прозорості діяльності органів публічної влади, залучення громадян до прийняття управлінських рішень та обговоренні проблем розвитку. Визначено, що впровадження е-демократії в Україні бере початок у законодавчому закріпленні доступності інформації про діяльність органів публічної влади. Це необхідна умова участі громадян у прийнятті рішень.*

*Зроблено акцент на важливості впровадження інституту електронних петицій в Україні, як початку нового етапу впровадження е-демократії.*

**Ключові слова:** електронна демократія, прийняття рішень, залучення громадян, е-петиція.

## **Abstract**

*In thesis is conditioned by the important role of e-democracy for improving the transparency of public authorities, citizen participation in decision-making and discussion of development issues. Determined that the introduction of e-democracy in Ukraine should start in the availability of legal strengthening of information about the activities of public authorities. This is a necessary condition for the participation of citizens in decision-making.*

*Made emphasis on the importance of implementation of electronic petitions Institute in Ukraine, as the new phase of e-democracy.*

**Keywords:** e-democracy, decision making, citizen participation, e-petition.

## **Вступ**

Інформаційне суспільство характеризується, серед усього іншого, широкими можливостями для громадян при розв'язанні проблем розвитку як на місцевому рівні, так і на загальнодержавному. Ці можливості забезпечує електронна демократія. Ми можемо окреслити її три основні цілі – підвищення прозорості діяльності органів публічної влади, підвищення залучення громадян до прийняття управлінських рішень та підвищення обговорення громадянами шляхів розвитку суспільства. На законодавчому рівні визначено загальні принципи, які регулюють питання, пов'язані із запровадженням електронного урядування та електронної демократії в Україні. Суспільство зацікавлене в таких дослідженнях українських вчених, на основі яких чіткіше б окреслилися засади е-демократії.

## **Результати дослідження**

В інформаційному суспільстві одним із механізмів вироблення взаєморозуміння, досягнення спільної мети слід вважати електронну демократію. Рада Європи визначає е-демократію як використання ІКТ урядами, політичними партіями, громадянами та іншими учасниками політичних процесів на місцях, у регіонах, на національному або міжнародному рівнях з метою розширення участі громадян в процесах прийняття державних рішень [1].

Оскільки будь-яке суспільство розвивається на основі спільного уявлення про характер блага, то воно ж (суспільство) має певні завдання й цілі, певний ресурс для їх реалізації, механізми розподілу й використання ресурсу [2]. Вважаємо, що саме феномен електронної демократії, як демократії прямої дії, стає важливим чинником цих процесів, адже вона забезпечує діалог, сприяє виробленню спільних рішень і налагодженню взаємодії на рівні громадян, а також між громадянами і владою.

Мартін Хаген, німецький дослідник інформаційного суспільства, дійшов висновку, що до середини 1980-х стало зрозуміло: кабельне телебачення не призвело до ні кількох форм прямої демократії, ні до більшої участі в політичному житті з боку широкої громадськості. «...скептицизм щодо експериментів у галузі електронної демократії залишався дуже розповсюдженим. Тим не менш, деякі успішні експерименти з кабельним ТВ на основі проектів на місцевому рівні... давали підстави прихильникам теледемократії підтримувати більш оптимістичний погляд».

Спроби громадян взяти участь у прийнятті управлінських рішень за допомогою е-петицій спостерігалися й раніше, до врегулювання цього процесу законодавством (що може свідчити про

спробу самоорганізації українського суспільства). Для прикладу назвемо громадський ресурс [onlineretition.in.ua](http://onlineretition.in.ua) створений у грудні 2009 р. (із необхідністю збору 10 тис. підписів, строк не вказано), а також ініціативу Кам'янець–Подільської міської ради «Кам'янецька петиція», створену в червні 2014 р. (із необхідністю 500 підписів за сто днів). Проте з боку суспільства названі ресурси не стали широко вживаними інструментами впливу на прийняття рішення відповідними структурами, до яких апелювали громадяни. Останні дві петиції на [onlineretition.in.ua](http://onlineretition.in.ua) хоча й набрали понад 12 тис. голосів, були актуальні приблизно півтора року тому. Тобто з того часу петицій не зафіксовано. А найбільша кількість голосів, поданих за одну із кам'янецьких петицій – 32. Як видно, сподівання міської влади при започаткуванні ініціативи були інакшими: «Цей проект покликаний дати право кожному жителю міста відкрито розмовляти з владою, отримувати підтримку однодумців та втілювати ідею в життя» [3].

Запровадження інституту е–петицій в Україні на законодавчому рівні – це новий етап розвитку електронної демократії, який свідчить про такі тенденції:

- громадяни вбачають у владі партнера у вирішенні проблем розвитку;
- збільшується довіра суспільства до управлінських рішень, прийнятих за допомогою е–петицій;
- влада налаштовується на діалог із суспільством також у випадку інших взаємодій;
- збільшується інтернет–грамотність населення;
- підвищується громадянська активність раніше індиферентних прошарків суспільства.

### Висновки

Встановлено, що наразі перспективи створення цифрового європейського співтовариства, де Україна може відігравати, без перебільшень, одну з провідних ролей, досить оптимістичні. Чи стануть ці мрії реальністю — залежить від уряду та інших гілок вітчизняної влади. А також від українського суспільства, тобто нас з вами, шановні співгромадяни. Бо це той процес, в якому ми можемо брати безпосередню участь вже зараз, не покладаючись на допомогу з боку влади.

### СПИСОК ВИКОРИСТАНОЇ ЛІТЕРАТУРИ

1. Редди С., Клифт С. Электронная демократия: проблемы и возможности [Электронный ресурс] / С. Редди, С. Клифт. — Режим доступа : <http://dialogs.org.ua/ru/cross/page33538.html>. — Название с экрана.
2. Фіхтеліус Е. Десять заповідей журналістики [Текст] / Е. Фіхтеліус. — Kalmar, 2003. — 155 с.
3. Як заповнювати електронні декларації [Електронний ресурс]. — Режим доступу : <http://tsn.ua/groshi/nazk-poyasnilo-yak-zapovnyuvati-elektronni-deklaraciyi-739297.html>. — Назва з екрана.

**Щербаков Олександр Вікторович** — студент групи ЗВ–13б, факультет машинобудування та транспорту, Вінницький національний технічний університет, м. Вінниця, e–mail: [olexsanderscherbakov@gmail.com](mailto:olexsanderscherbakov@gmail.com)

**Корнієнко Валерій Олександрович** — доктор політичних наук, професор, завідувач кафедри суспільно–політичних наук, академік Української Академії політичних наук, м. Вінниця

**Oleksandr Scherbakov** — student of the ZV–13b, Faculty of Engineering and Transport, Vinnytsia National Technical University, Vinnytsia, e–mail: [olexsanderscherbakov@gmail.com](mailto:olexsanderscherbakov@gmail.com)

**Valerii Kornienko** — Ph.D., Doctor of Political Sciences, professor, head of social and political sciences, academician of the Ukrainian Academy of Political Science, the city of Vinnytsa.